

LITERATURA MONDO

UNUA KAJ DUA JAROJ

1922-1923

RESPONDA REDAKTORO: DRO TEODORO SCHWARTZ. REDAKTA KOMITATO: JULIO BAGHY, DRO KOLOMANO DE KALOCSAY, PAULO DE LENGYEL, PAULO BALKÁNYI

KUNLABORANTOJ: LOUISE BRIGGS (ARMLEY), J. GRAU CASAS (BARCELONA), HILDA DRESEN (TALLIN), NIKOLAO HOHLOV (ZAGREB), IVAN H. KRESTANOFF (DRESDEN), A. MAZZOLINI (FERMO) JAN VAN SCHOOR (ANTVERPEN), PAUL MEDEM (KAUNAS), TIBERIO MORARIU (BUCURESTI), PAUL NYLÉN (STOCKHOLM), EMMA H. OSMOND (LONDON), PETRO STOJAN (CHISINAU), M. SOLOVJEV (NOVI SAD), DRO LEONO ZAMENHOF (VARSOVIO), PAULO VARSÁNYI, RAYMOND SCHWARTZ (PARIS), J. JURYSTA CZENSTOCHOVA, ALEKSANDRO GIESSWEIN (BUDAPEST), J. WERNER, HENRIKO SEPPIK

REDAKTEJO: KAJ ADMINISTREJO BUDAPEST VI, ANDRÁSSY-UT 81

700.167-0 Period

T A B E L O D E E N H A V O

LA CIFEROJ RILATANTAJ LA UNUAN JARON ESTAS PRESITAJ KURSIVE

PRISKRIBOJ: STUDIOJ: KONIGOJ

Busoni, Ferruccio — C. Panda: La celoj de la muzikarto	61
Giesswein, Aleksandro: Esperanto kaj mondliteraturo	21
Hohlov, N.: Pri kelkaj faktoroj de la nuntempa rusa arto	48
„ Minstrelo de la nova sento (La poezio de Julio Baghy)	170
Kalocsay, Kolomano: Al la leganoj	1
Kenn, W.: China versparo en Esperantaj poemoj	200
Major, Jozefo: Intervjuo al S-no Marie Hankel	204
Osmond, Emma L.: Lando de muziko	146
Pung, Augustin: Estona Popola muziko kaj la VIIIa tutpopola kantfesto	90
Stojan, Petro: Pri nia literatura lingvo	101
Werner, Julio: Venezia	42
(—) Aleksandro, Giesswein	209
(—) Petőfi, Aleksandro	42

NOVELOJ: RAKONTOJ: TEATRAJHOJ

Anonima aŭtoro — M. Arco: Pregoĥoj de tiuj, kiuj ne preĥgas	47
Adán, Joaquín — Felikso Diez: La trezoro de Guillemet	81
Asch, Salom—J. D. Applebaum: Hebrea infano	127
Akuraters, Janis — A.: Kial amas vi min	153
An-ski, Sh. — J. Jurysta: La vivo de homo	210
Balkányi, Paulo: La ideo kaj la amo	6
„ „ Kvin minutoj	28
Baghy, Julio: En maskobalo	11
„ „ Songho de la morto	55
„ „ La ombro de la patro	70
„ „ Sinjoro Melonkapo	109
Benavente, Jacinto — Felikso Diez: La kantisto de la mizero	63
Baekelmans, Lode — Jan van Schoor: La virinmalamanto	122
Bratescu—Voimesti, J. A. — Tiberio Morariu: La najtingalo	197
Cehov—P. Medem: Pri malutilo de la tabako	105
Danilovsky, Gusttav — D-ro Leono Zamenhof: Super la krutajho	192
Dickens, Charles—Louise Briggs: El „Oliver Twist“	198
Elin—Pelín—Krestanoff: Miaj amikoj	67
Foerster, J. B.—Vl. Foltin: Vivo kaj morto	230
Guldemont, E. W.: Du ĉapitroj el originala romano	218
Heltai, Eugeno—A. Bayer: Gertie	3
Herceg, Francisko—A. Bayer: La bubo	35
Hevesi, Endre: Du miniaturoj	83
Hohlov, N.: Ĉe miaj plumvestitaj amikoj	29
„ Emigrantoj	93
Jokai, Mauricio—Karlo Bodó: Kiel oni almitas la virinojn	108
Jung, Teo: Du pinarboj	121
Isac, Emil—Tiberio Morariu: Poemoj en prozo	151
Kobor, Tomaso—E. T. Baradlay: Ĉe la rando arbara	31
Kivikas, Albert—Hilda Dresen: La ovo	66
„ Henriko Seppik: Kadavro	64
Karinthy, Frederiko: Korpa beŭeco	8
„ Li donas al mi temon	13
Lengyel, Paulo: El miaj rememoroj 18., 34., 60.	14
„ La poshtuko	175
London, Jack—E. H. Collison: Rakonto pri Kish	51
Melas, Teo: La plej justa jugho	5
Morariu, Tiberio: Flortragedio	95
Maupassant, Guy de—R. Richez: La reveno	178

Maupassant, Guy de—R. Richez: La besto de mastro Belhomme	212
Mann, E. Mary—Louise Briggs: La kvinfonta bileto	233
Nomberg, H. D.—J. Jurysta: Venu, amato	236
Osmond, Emma L.: Junkmantelo	53
„ Ĉnŭ Dearóil (Nukseto)	147
Odobescu, A. J.—Tiberio Morariu: Kial havas la vulpo longan voston	132
Pinegin, N.—Hohlov: Ĉe la akvofalo	21
Poe, Edgar Allan—D-ro Ign. Dziedzic: La masko de la rugha morto	42
Perec, J. L.—Fer Vora: Devojigho	52
Poljanov, Vladimir—Krestanoff: Morto	165
Pranicka, Maria: La venĥo de l'feoj	231
Rajnov, Nikolaj—A. T. Atanasov: El la „Libro de enigmoj“	24
Strindberg, A.—Paul Nylén: La fabelo de Sapka Gotthardo	85
Strindberg, A.—D. Erik: Romeo kaj Julia	51
Stojan, Petro: Esperantaj proverboj	74
„ „ Enigmoj por niaj infanoj	245
Schwartz, Teodoro: Modernaj robinzonoj 112., 133., 154., 180., 201., 223., ...	238
Sova, Antonin—Stan Kamaryt: Maljunighanta amatino	189
Tolstoj, L. N.—P. Medem: Letero pri „karma“	1
Tuglas Friedebert—Henriko Seppik: Miragho	2
Trueba, A.—Felikso Diez: Varo de l'koroj	56
Timmermanns, Felix—Jan van Schoor: El „Pal-lieter“	148
Vazov, Ivan—Krestanoff: Kristnaska donaco	45
„ „ La stelo	229
Vrba, Jan—Rudolf Hromada: Eriko	102
W. Willemsz J. R.—J. Szabó: Sherceto	25
Wollmann, Frank—Stan Kamaryt: Boato sur la maro (Dua akto)	30
Zulawsky, de Jenry—I. Jurysta: El taglibro de lunano	142

POEMOJ

Albino, Francis: La tago de la vivo	9
Aleardi, Aleardo—A. Mazzolini: Kio estas Dio	150
Baudelaire, Ch.—K. de Kalocsay: Invito por vojaĝo	5
Baghy, Julio: Marinjo	31
„ „ Turmentaj demandoj	26
„ „ Ni songhas	26
„ „ Homo serĉu la homecon!	27
„ „ Shanghitaj vivoj	27
„ „ Sableroj	27
Braun, Stanislav: Ribelo	197
Chénier, André—Kopár: La juna Tarentanino	20
Dobson, Austin—Louise Briggs: La skulptisto kaj la kalifo	35
Dum vintra pluv' (Flandra kanto.)	77
Eichenbaum, Rudolfo: Benkanto	75
En Aghadoe (Malgaja irlandaj kanto.) Vers: Vadim Obrazcov	244
Fabloj de Florian—Petro Stojan: 1. Ambicia junulo. 2. Mizono	57
Gomulicki, Viktor—L. Zamenhof: El Mole Rachmim	50
Gippius, Zinaida—N. Hohlov: Kaj kio poste	66
Grau Casas, Jaume: Belulino iluzio	104
Hevesi, Endre: La eterna kanto	75
Jung, Teo: Antaŭ la finvenko	115
Kalocsay, Kolomano de: Renkonto al la luno	10
„ „ Maja idilio	125
„ „ Pala procesio	174
„ „ Ghemo	232

Karavelloff, Ljuben: Arbaro mia, bel-arbar' . . .	77
Koskeniemmi, Veikko Antero—Joh. Edv. Ruotsalainen: Vidu, ho, mia animo, la altan levighon de l' suno!	168
Koskeniemmi, Veikko Antero—Joh. Edv. Ruotsalainen: Kontrau nokto . . .	169
Koskeniemmi, Veikko Antero—Joh. Edv. Ruotsalainen: Polvo . . .	169
Koskeniemmi, Veikko Antero—Joh. Edv. Ruotsalainen: La manoj . . .	169
Koskeniemmi Veikko: Antero—J. E. Leppäkoski: Al la enuata . . .	214
Koskeniemmi Veikko: Antero—J. E. Leppäkoski: Fratinanimo . . .	214
Koskeniemmi Veikko: Antero—J. E. Leppäkoski: Almozulino . . .	214
Longfellow, Henry W.—J. D. Applebaum: Nürnberg . . .	141
Leopardi, G.—A. Mazzolini: La sabato de l' vilagho . . .	150
Mickievicz, A.—L. Zamenhof: La embusko . . .	17
Mont, Pol de—Jan van Schoor: La rugha cigno . . .	107
Petőfi, Aleksandro—K. de Kalocsay: Fino de septembro . . .	43
Petőfi, Aleksandro—K. de Kalocsay: La vento . . .	43
Petőfi, Aleksandro—K. de Kalocsay: Kiel strange songhis mi . . .	43
Petőfi, Aleksandro—K. de Kalocsay: Majstro Paul' . . .	44
Petőfi, Aleksandro—K. de Kalocsay: La bosketon birdo ravas . . .	44
Petőfi, Aleksandro—K. de Kalocsay: Kanto de la hundoj . . .	44
Petőfi, Aleksandro—K. de Kalocsay: Kanto de la lupoj . . .	44
Pushkin, A.—M. Solovjev: Anchar' (Arbo de veneno) . . .	29
Pascoli, J.—A. Mazzolini: La falinta kverko . . .	150
Popolkanto: trad. el la rumana: K. de Kalocsay . . .	19
Santi, Rafaelo—K. de Kalocsay: Soneto . . .	14
Solovjev, M.: Rememoro . . .	28
" " Fugitivo . . .	75
" " Ombroj de autuno . . .	115
" " Sentitole (by) . . .	68
Stalte, K.—Hilda Dresden: La patrino . . .	18
Schwartz, Raymond: La stranga aventuro de grafo Dormanski . . .	55
Schwartz, Raymond: Konvena chapelo . . .	84
Schwartz, Raymond: La bona peranto . . .	145
Schwartz, Raymond: El la revuo „Pli Rev' ol Vero“ . . .	216
Schoor, Jan van: Kanzoneto de deziro . . .	75
Schiller, Frederiko—K. de Kalocsay: Al la ghojo . . .	92
Sumitz, Lujza: Printempe . . .	115
" " Spleno . . .	196
" " Vekigho . . .	196
" " Fido . . .	196
Stecchetti, L.—A. Mazzolini: Vortoj de Shtono . . .	150
Sládek, J. V.—Rud. Hromada: Kampa vojo . . .	230
Tennyson, Alfr.—K. de Kalocsay: Maud . . .	19
" —Louise Briggs: Dora . . .	131
Tagore, Rabindranath—K. de Kalocsay: La gardenisto kaj la regino . . .	22
Tagore, Rabindranath—K. de Kalocsay: La juna princo . . .	33
Tkacheva, Eugenia: Fonto kaj shtonoj . . .	196
Under, Marie—Hilda Dresden: Noktaj stratoj . . .	34
" " " " Mortemulo . . .	135
" " " " Vespero . . .	152
Verlaine, Paul—K. de Kalocsay: La blanka luno . . .	46
" " " " Virino kaj kato . . .	46
Verlaine, Paul—K. de Kalocsay: Sentimentala interparolo . . .	46
Verlaine, Paul—K. de Kalocsay: Autuna kanto . . .	46
Visnapuu, Henrik—Hilda Dresden: La orflava kanto . . .	217
Visnapuu, Henrik—Hilda Dresden: Admono je humileco . . .	217
Visnapuu, Henrik—Helmi Dresden: Ja restas homo chiam, chiam . . .	217

Visnapuu, Henrik—Helmi Dresden: Ne mortigu homon, vi! . . .	217
Zamenhof, L.: Chu estas land' . . .	62

KANTOJ

Bulgara popolkanto (Karavelov) . . .	57
Estona popolkanto . . .	116
Flandra kanto (Dum vintra pluv') . . .	76
Gurilov (Baghy) Fabelo . . .	15
Irlanda kanto . . .	147
Japana popolkanto . . .	37
Latva popolkanto . . .	243
Melodioj al la „Maja idilio“ (Kalocsay kaj Sárossy) . . .	136
Pallós (Baghy) Nova Sento . . .	65
Sárossy (Baghy) Barkarolo . . .	36
Turka popolkanto . . .	16.37
Ukrajna popolkanto . . .	17

ARTO KAJ ARTISTOJ

Ferenczy, Karlo . . .	226
Goya, de Francisko . . .	245
Iványi-Grünwald, Béla . . .	226
Rippl-Rónai, Jozefo . . .	227
Segantini, Giovanni . . .	207

MONDEKONOMIA OBSERVO

Ward, E. Harry: La ekonomia situacio en Ameriko . . .	100
Werner, Julio: Pri la riparado . . .	120

MONDLITERATURA OBSERVO

Barres, Maurice . . .	247
Berg P.: Pri la liva literaturo . . .	18
Bugarin G.: Dek jaroj de la morto de St. O. Josif . . .	205
Bogdanov-Bjeliskij . . .	96
Crommelynck, Fernand: La grandioza kornulo . . .	206
Diez F.: Jacinto Benavente . . .	67
Duse, Eleonora: Così sia . . .	117
Dvorak, Arnosht: Nova Orestea . . .	207
Elin-Pelin . . .	78
Farrere, Claude: Novaj homoj . . .	38
Gippius, Zinaida: Versoj . . .	78
Hesse Hermann: Siddharta . . .	59
Hodasevich, Peza liro . . .	39
Hémond Louis: Maria Chapdelaine . . .	96
Ikkbal, Mohammed . . .	157
Itala literaturo nuntempa . . .	182
Kaiser, Georg: Gilles kaj Jeanne . . .	117
Kamaryt: Juna cheha liriko . . .	246
Karavelov, Ljuben . . .	78
Leppäkoski, E. Veikko Antero Koskeniemmi . . .	227
Molnár, Francisko: Chiela kaj tera amo . . .	38
Nomberg, H. . .	247
Ossmond, Emma: La submetiĝo de la megero . . .	38
" " „Old Vic“ teatro . . .	18
Ossmond, Emma: Tiel, ghis senfineco au la insekta drano . . .	137
Ossmond, Emma: La internaciaj laboristoj de Rossun . . .	139
Proust, Marcel . . .	183
Pogány, Willy: Ilustrajhoj . . .	118
Rajnov, Nikolaj . . .	38
Rajnis, L. . .	156
Regnier, de Henry: Pri la timo je amo . . .	58
Renan, Ernesto . . .	38
Roso Di San Secondo: La pasioj de l' puphomoj . . .	138
Rudzitis, Richard . . .	228
Rutland, Boughton: La senmorta horo . . .	58
Shaw, Bernard Reen al Matushelak . . .	228
Souchon, Paulo: Kantoj de l' Stadiono . . .	97
Spengler, Oskaro: La subiro de l' okcidento . . .	38
Twain, Mark: La mistera fremdulo . . .	38

Wells H. G.	59
Wollmann, Frank: Boato sur la maro	38

BIBLIOGRAFIO

Azevedo, Arthur: Amo per proverboj	40
Baghy, Julio: Preter la vivo	98
Bennemann: Esperanto Hand-Wörterbuch	208
Brüggemann: Historio de Esperanto	119
Brüggemann: El la mitologio de la antikvaj popoloj	207
Bouver, van Limburg: Akbar	184
Cart: Vortaro de la oficialaj radikoj de Esperanto	68
Drozdo, Aleksandro: Krucumo	40
Franz: Fideleco kaj esper. Himno pri universala paco	68
Forge, Jean: Abismoj	140
Grenkamp—Kornfeld, Salo: Krijoj de l' koro	39
Hirt, Ferdinand: Internacia Mondliteraturo	160
Hauff, Wilhelm: La almozulino de la „Pont Des Arts“	207
Hoffmann, Henriko: La struvelpetro	208
K. R.: La regho Judea	228
Kalocsay, de Kolomano: Kantanta kamparo	40
Karinthy, Frederiko: Morgau matene	97
Kaplan: Akordoj esperantaj	68
Lessing: Nathan la saghulo	158
Luyken: Stranga heredajho	67
Meazzini: Novo vocabolario italiano-esperanto	118
Merchant John—L. Briggs: Joseph Rhodes	184
Privat, Edmond: Vivo de Zamenhof	20, 40
Petőfi, Aleksandro—Kalocsay: Johano la brava	99
Pfeffer, Emil dr.: Chu vi parolas esperante?	119
Pillath, Friedrich: Das deutsche Lied in Esperanto	119
Roksano: Duonsurda	19
Schmidt, Reinhold: La amkonkurantoj	184
Schulhof, Stanislav: Poezio	39
Stamatov: Numtempaj rakontoj	60
Shapiro: Babilado de bonhumora Zamenhofano	68
U. E. A.: Oficiala jarlibro	140
Vogtlando:	68
Wüster, Eugen: La oficiala radikaro	118
„ „ Enciklopedia vortaro	184
Zschoke, Heinrich: Aventuro en la novjara nokto	207

BILDOJ

Arborelins, Olaf: Araba muzikisto 146, Austen, Tomas—Brown: Patrino kaj infano 45, Badit, Otto: Sur la vojo 23, Beck, Filipino: Mors Imperator 33, Bell, R. A.: Adagio 90, Benczur: Fauno 3, Benczur: Petőfi 41, Besnard, Albert: Algiraj virinoj 189, Blomberg: Sigfrid: Angelus 71, Canon: Leganta knabino 24, Canova: Tombmonumento 44, Coulin, Arthur: La violinistino 195, Charpentier, Aleksandro: La violono 16, Csók: En la sablo 155, Dall'Oca Bianca Angelo: Kvadrilo 36, Dudich: Ciganoj 154, Egri: Enterigo 64, Evert, Pieters: La vekigho de infano 73, Eisenhuf, Francisko: Danco che cherkeso 25, Ferenczy Karlo:

Jozefon vendas liaj fratoj 219, Ferenczy, Karlo: Ciganoj 221, Gergely, Regalo 35, Gergely, Stefano: Tunisa foiro 181, Goya: Akrigisto 231, Goya: Knabino kun krucho 233, Goya: Maya en vesto 238, Goya: La nuda Maya 239, Helbing, Francisko: Orfeuso 37, Heyer: Arbara profundo 69, Hullgren, Oskaro: Boato sur la maro 30, Innocent: Cañilena 36, Innocent: Dimancho posttagmeze 9, Iványi-Grünwald: Vekigho de printempo 85, Iványi-Grünwald: Susanna dum la bano 211, Iványi-Grünwald: Inter montoj 223, Knop: Sunaj radioj 28, Kalivoda: En la preghejo 165, Kalivoda: Posttagmeza dormo 167, Kézdi-Kovács: Fresha negho 2, Kézdi-Kovács: Arbara rivereto 67, Kacziány: Rajdanta morto 144, Klima, Naca: Studo 143, Klein M.: Gladiatoro en roma cirko 72, Lotz: Muzo 2, Lotz: Inspiro 65, Liipola, Yrjö: Filino de Jairus 127, Mark: Printempa danco 54, Markup, Adalberto: Amindumo 108, Márton, Francisko: Sikulaj frauloj 3, Medvich: Celestin: Pejzagho de Dalmacio 89, Mihajlik: Malheligho 29, Milles, Ruth: Sveda kamparanino 131, Munkácsy: Milton diktas la „Perdita Paradizo“n 34, Munkácsy: Kristo Antau Pilato 47, Paál: En arbaro 68, Palmié, Charles: Silenta vilagho 191, Palmié, Charles: Tagigho che bordo de lago 199, Pastor, Johano: Ministo 131, Pérely, Imre: Golgota 58, Pérely, Imre: Ilustrajo por libro de Gorkij: El miaj infanjaroj 89, Poll, Hugo: Normandaj fishkaptistoj 149, Pogány, Willy: „La monto el la profundo al la lumo 110, Pogány, Willy: Ilustr. por la verko „The Rubaiyat of Omar Khayyam“ 103, Pogány, Willy: Parsifal 111, Pogány, Willy: „Vojaghoj de Gulliver“ 113, 114, Révész: Fino de Septembro 50, Révész: Petőfi en la drinkejo 66, Rippl-Rónai, Jozefo: La auskultantoj 213, Sassy, Attila: Sepvuala danco 49, Sassy, Attila: La kulpo 57, Sassy, Attila: Adamo 60, Sauter, George: Bukedo 175, Schramm: Printempo 51, Schulhof, Aranka: Korto de bavara kamparano 45, Simonyi: Malsataj bovinoj 23, Simay Imre: Simioj 13, Segantini Giovanni: Naturo 203, Stenberg: Lulilo 129, Strobl, Sigismondo: Finale 123, Svedland Rella: Sunsubiro 151, Szinnyey, Mers.: Betularo 7, Tizian: Chieliro de Maria 43, Thorolf, Holmboe: Lunlevigho 94, Ujváry: Shtelchasiso 24, Verschanin, H.: Rabistoj 130, Weeks, Edvin lord: Edzighifesto 87, Wisler, Mac Neil James: Fraulina portreto 82.

PORTRETOJ

Baghy, Julio 38, Benavente, Jacinto 67, Briggs, Louise 126, Carl, Th. Prof. 18, Dresen Fratinoj 183, Giesswein, Aleksandro 210, Hohlov, Nikolao 117, Krestanoff, H. Ivan 97, Merchant, John 78, Privat Edmond 38, Solovjev, M. 205, Stojan, Petro 157, Verlaine, Paul 58, Zamenhof, Leono 137.

DISPUTO

Asonanco 20, „Ci“fi 248, Finvortoj 60, La kompatinda poeto 40, Pri la disputo 68, Pledo por „ci“ 160, 248, Respondo 19, Respondo 60, Rimarkoj 248, Ritmo 40.